

Izhaja:
vsako sredo zjutraj
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »
Za inozemstvo celo leto lir 40.
Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

Št. 52

V Gorici, v sredo 4. avgusta 1926.

Leto IX

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. List izdaja konsorcij »GORISKE STRAŽE« Tisk Katoliške tiskarne v Gorici, Riva Piazzato št. 18.
Uprava in uredništvo ulica Mameli št. 5. — (prej Scuole). —
Telef. int. št. 308.

Mehika.

V veliki ameriški republik, Mehiki, so državni oblastniki z vsemi silami začeli preganjati katoliško Cerkev. Vlada je izgnala zastopnika papeževga. Izgnala je vse duhovnike, ki nimajo mehikanskega državljanstva. Zapira semenišča in zavode za vzgojo dijakov. Zaplenila je samostane in jih odvzela katoličanom. Mehikanska vlada preganja škofo in duhovnike, jim grozi z ječo, in si celo prisvaja oblast odstavljati in imenovati škofo, naslednike apostolov.

Proti temu nasilju, proti temu napadu posvetne oblasti na sveto Cerkev, so se dvignili mehikanski katoličani z vsemi silami. Na poziv škofov so stopile katoliške organizacije na plan. Povsod organizirajo katoličani tih, a železen odpor proti napadu brezverne vlade. Katoliški stariši so začeli šolski štrajk. Nobena katoliška družina ne pošilja več otrok v državno šolo. Katoliške organizacije pripravljajo davčno stavko. Proti nasilni pesti vlade dvigajo katoličani mogočno orožje organizacij. V tem boju jim stoje na strani molitve in želje katoličanov vsega sveta.

Borba med Cerkvijo in državo se je zadnji čas še poostrila. Mehikanski škofje so proglasili interdikt nad celo državo. To pomeni, da od 1. avgusta naprej vsi duhovniki in škofje ne vršijo več bogoslužnih opravil. Ne mašujejo več, ne spovedujejo, ne obhajajo, ne krščujejo. Petnajst milijonov katoličanov je pod to prepovedjo. Cerkve so odprte, v njih se zbirajo tisoči in molijo noč in dan za svobodo Cerkve. Razburjenje prebivalstva vedno bolj narašča. Cerkvena oblastva so napovedala, da bodo to prepoved vzdržala toliko časa, dokler vlada ne umakne protikatoliških postav.

V tem velikem boju, v tem času, ko gre katoliška Cerkev Mehike v mučeništvo, so vrli bojevniki dobili mogočno oporo v glavarju Cerkve, v svetem Očetu. V lepem, zelo odločnem pismu je sveti Oče pozval mehikanske katoličane, naj pogumno gredo v boj za svobodo vere. Dvignil je slovesen in ogorčen protest proti vladni nakani, da bi posvetna vlada imenovala škofo in se vmešavala v notranje življenje Cerkve. Pozval je vernike vsega sveta, da podprejo bojujoče se brate v Mehiki.

Na ta poziv so katoliške organizacije Italije prvi avgust proglasile kot dan molitve za svobodo Cerkve v Mehiki. Stotisoči mož, mladenci, žena in deklet so prvega avgusta prosili Boga, naj varje Cerkvi prostost, naj čuva škofo, višje pastirje mehikanske Cerkve, ki vodijo katoličane v sveti boj.

Sijajen zgled odločnosti za sveto stvar! Blesteč primer, kako naj katoličani ljubimo svobodo Cerkve, kako moramo braniti pravice in dostojanstvo škofov pred krivičnimi napadi.

Kaj se godi po svetu?

(Nekaj iz francoske politike smo našim bralcem obrazložili že v prejšnjih političnih pregledih. Danes pa priobčujemo naslednje zanimive vtise našega poslanca, ki je politični vrvež v Franciji približje si ogledal.)

Iz mojega potovanja v Franciji.

(Piše posl. Besednjak.)

Prišel sem v Pariz v zelo kritičnem času. Brž ko sem izstopil iz kolodvora in pogledal po mestu, sem imel vtis, da preživlja francoski narod težke dneve. Povsod, kamor se ozreš, vidiš nabite lepake, ki pozivljajo Francoze, naj pomagajo rešiti francoski frank pred grozečim polomom. Ko bereš, se ti zdi, da je Francija v vojni in da gre za obstanek francoske republike. Kakor za časa svetovne vojne naj francosko ljudstvo združi vse svoje sile k obrambi domovine. Tako govore lepaki, ki jih vidiš celo pod zemljo na progah podzemeljske železnice. »Rešite frank, podpirajte prostovoljno posojilo!« pozivajo električne žarnice, razpete zvečer od ene do druge strani glavnih ulic..

In položaj francoskega denarja je res težaven. Ko sem prišel v Pariz, je stal angleški pfund 135 frankov, koj nato je poskočil na 150, nato na 180 in ko sem odhajal, je stal že več ko 200 frankov.

Francoskega občinstva se polasča nervoznost, ki se je tujec prav hitro zave. Sprevodniki na tramvajih, razprodajalci časnikov, delavci, uradniki: vse je nestrpno in nekam jezno. Za vsako malenkost vzkipi jo in se skregajo. Vidi se, da se širi med občinstvom globoka nezadovoljnost z razmerami. Kakor nekoč v Nemčiji in Avstriji rastejo skokoma cene potrebščinam. Ljudska nevolja se znaša rada nad tujci, ki prihajajo v deželo z dobro voljo. Isti dan, ko sem se odpeljal, je naskočilo občinstvo v ulici Montparnasse spreved tujcev, najbrž Angležev in jih preteplo. Francozi so po svoji naravi morda najljubše nejni narod na svetu. Da se spozablajo tolikanj napram gostom, je značilno in kaže, da se čuti francoski narod smrtno zadetege v svojem ponosu. Francija, ki je bila nekoč bankir Evrope ter se ponašala s financami, kakor jih sijajnejših ni imela morda nobena druga država, nosi svojo današnjo usodo kakor jarem ponižanja.

Vlade letijo.

Po vrhu je pa še politični položaj skrajno zapleten in negotov. V parlamentu ni nikjer prave večine, na katero bi se lahko oprla in zanesla vlada. Je par močnih strank, ki se drže v ravnovesju. Nobena ni tako velika, da bi mogla sama vladati, a vsaka je močna dovolj, da vrže lahko sleherno vlado, ki ji ni po volji. V parlamentu in v deželi sta dve struji: eni hočejo rešiti frank s posojilom v inozemstvu, drugi so nasprotni in zahtevajo, da mora vlada poiskati sredstva doma in odvzeti bogatinom del njihovega premoženja. Ne ena in ne druga struja nima večine v parlamentu. Zakaj med obema strujama stoji v parlamentu stranke, ki se ne morejo odločiti. Ne strinjajo se ne z enim in ne z drugimi popolnoma in

vlečejo zdaj na levo, zdaj na desno. Z vsakim sunkom pade seveda vlada in noben minister ni danes gotov, ali mu jutri ne izpodnesejo stolca.

Ko sem prišel na Francosko, je bil predsednik vlade Briand, ko sem odšel, ga ni več bilo. Sledil mu je Herriot, ali Bog zna, koliko časa se bo mogel vzdržati. (Kakor smo že zadnjič poročali je Herriotova vlada trajala komaj dobrih 48 ur. Sledil mu je Poincarè ki sedaj vodi usodo Francije. Op. ur.)

To neprestano menjavanje vlad zelo škoduje denarju in veča nezadovoljnost, kar je voda na mlin komunistov in skrajnih nacionalistov.

Edino, kar je stalno, in se razvija varno in premišljeno, je zunanja politika.

Njegovo Veličanstvo Mulaj Jusef.

Francozom se je posrečilo zlomiti upor Abd el Krima v Maroku in ga drže že par mesecev ujetega. Domače prebivalstvo v Maroku je zgubilo poslednje upanje na osvojenje in je globoko potrto. Čemu so bili vsi junaški boji, čemu vse nepopisne žrtve? Zgubili bodo poslednjo troho prostosti in nad njimi bo neomejeno zavlada tuja francoska oblast.

Francija izrablja sedaj premišljeno in odločno svojo zmago nad Abd el Krimom in se ne da prav nič motiti po padcu franka. Dne 14. julija so praznovali v Parizu z velikim sijajem zmago francoskega orožja v Maroku. Povabili so k svečanosti tudi sultana Mulaja Jusefa, ki je nazunaj še vedno vladar maroškega cesarstva. On je na papirju gospodar dežele, Francozi ga samo varjejo in »ščitijo«. V resnici nima seveda gospod Mulaj Jusef prav nobene besede v Maroku, Francozi delajo, kar hočejo, in niti v sanjah jim ne pride na misel, da bi Jusefa prašali za dovoljenje. Jusef je pa vendarle »vladar« in Francozi ga imenujejo Vaše Veličanstvo. Ko so ga povabili v Pariz, da se skupno s Francozi raduje nad porazom in nesrečo lastnega ljudstva, so ga sprejeli z velikanskim pompom. Streljali so topovi, igrale so vojaške godbe, mesto je bilo v zastavah, predsednik republike je stal vedno na levici Njegovega Veličanstva in ko se je vozilo po Parizu, so spremljali njegovo kočijo beli konjeniki. Pokloni na levo in pokloni na desno, a v srcu je znal vsakdo, da se klanja vladarju iz papirja. Delavski časopisi so pisali, da je prišel v Pariz »sultan iz slame«, pomagač in kuplienc francoskega kapitalizma.

Prišel je tudi Primo de Rivera.

Istočasno je naznanil svoj prihod v Pariz diktator Španije general Primo de Rivera. Hotel je priti, da podpiše s francosko vlado pogodbo, s katero naj bi si razdelili Španija in Francija vojni plen v Maroku. Španci in Francozi so se skupno bojevali proti Abd el Krimu, skupno hočejo sedaj uživati sadove.

Čim se je razglasil po časopisih prihod španskega diktatorja, je nastalo v mestu veliko razburjenje med delavstvom in demokratičnimi republikanci. Kako more priti Primo de Rivera v Pariz praznovati 14. julij, narodni praznik demokratič-

ne francoske republike? Ali ni on tisti mož, ki je vničil v Španiji vse ljudske svoboščine in uvedel vojaško samodržstvo?

Po zidovih pariškega mesta so se prikazali takoj lepaki, od katerih sem si prepal naslednjega:

»Za Alfonzom XIII. prihaja v Pariz Primo de Rivera, še ves moker od krvi španskih delavcev. Prisostvoval bo sprevedu 14. julija.

To pomeni žaliti pariško delavstvo!

To je izzivanje!

Pariško ljudstvo je naredilo slabo, že da je pustilo morilcu Ferrera prosto pot brez protesta. Sedaj mu hočejo naložiti obisk krvnika cele Španije.

V imenu žrtev vojaške diktature!

V imenu nesrečnikov, ki umirajo po španskih zaporih!

V imenu obtožencev iz procesa v Barceloni, ki bodo stali kmalu pred sodniki!

V imenu mučenega španskega ljudstva!

Protestiramo!

Pariškim delavcem kličemo:

»Dvignite se proti toliki sramoti, dokažite, da Briand in Calliaux, so krivca španskega diktatorja v maroškem tolovajstvu, ne predstavljata delavske Francije, katera se dviga cela proti tiranu, natovorjenu z zločini!«

Sprejet med žvižgi.

Gornji lepak je bil nabit par dni, pa so se pojavili preoblečeni policisti in so ga začeli trgati z zidov. Spominjam se, da sem se ravno napotil, da ga preprišem, a je že ležal razcefran na tleh. Delavec, ki je stal v bližini in videl na mojem obrazu, da nisem nasprotnik, mi je pomagal in mi narekoval po zbranih kosih besedilo. Medtem ko sem pisal, se je nabralo brž mnogo razdovednežev in se čudilo prizoru. V imenu čitateljev mislim, da se smem zahvaliti prijaznemu francoskemu delavcu.

Dva dni pozneje so se prikazali novi lepaki, ravnatoko in še bolj ostru ko prvi in niso bili potrpani. Levičarsko časopisje je protestiralo, protestirale so proti Primu de Rivera različne organizacije. Vlada je upala, da bo Primo de Rivera razumel in je dala po časopisih objaviti, da najbrž ne pride. Pa ni pomagalo. Primo de Rivera je sklenil priti in je prišel. Toda, že ko se je pojavil na kolodvoru d'Orse, pozdravljen od ministrskega predsednika Brianda in drugih vladnih veljakov, so zadoneli na cesti oglušujoči žvižgi. Njegov avtomobil in avtomobili spremljevalcev so se odpeljali sredi rezkga žvižganja delavstva in dijaštva, medtem ko so policisti razganjali in retirali demonstrante. Primo de Rivera je delal, kakor da ne sliši, in se je razgovarjal z bližnjimi osebami.

Tak je bil njegov prvi sprejem v Parizu.

Praznik 14. julija.

Še hujše stvari so ga čakale 14. julija. Ta dan obhaja francoski narod leto za letom spomin na 14. julij 1789., ko so pariške ljudske množice naskočile in porušile Bastiljo, tedanje zapore francoskega absolutizma. V Bastiljo so zapirali tedaj tudi politične kaznjence, ki so se borili za ljudsko svobodo. Brez zaslišanja in brez procesa jih je kraljevska policija gnala v Bastiljo, kjer so večkrat presedeli po ne-

dolžnem več let. Zadostovalo je zapečateni pismo, v katerem je bila v imenu kralja zaukazana brez vsakih razlogov aretacija osumljenca. Bastilja je bila simbol krivice in nasilja, simbol ljudskega zatiranja. In ko je leta 1789. izbruhnila v Parizu revolucija, so razljučene množice naskočile najprej zapore in osvobodile kaznjence. S tem dnem se je pričel tisti politični in socialni prevrat, znan pod imenom francoska revolucija, ki je trajal več let in pretresel vso Evropo. Bila so leta najhujših zmešnjav, leta strahu in groze, ko so desetisoči mož in žena končali življenje na morišču in je padla pod sekiro krvnika tudi glava kraljice in kralja. Toda francoska revolucija je prinesla francoskemu narodu tudi neizmerne dobrote. Odpravljena je bila tlaka in desetina, kmet je postal gospodar svoje zemlje, zginile so predprave grofov in baronov, proglašena je bila svoboda tiska, svoboda združevanja in shajanja, ustanovil se je parlament in ljudstvo je postalo gospodar v državi. Zato praznuje francoska republika leto za letom 14. julij kot narodni praznik, ki se obhaja ob ogromni vdeležbi ljudstva in z največjim sijajem.

Slavnostni obhod.

Letošnji 14. julij je bil zanimiv, ker sta bila zraven Mulai Jusef in Primo de Rivera. Že 12. in 13. je bilo mesto nemirno in se pripravljalo na praznik. Hiše so se jele kinčati z zastavami, na javnih slopih so se prikazovale električne žarnice, pripravljali so se umetni ognji, v ljudskih okrajih si videl ceste prepletene z raznobarnimi cvetnimi kitami in »balončki«.

Uradni sprevod bi se moral razviti po širokih ulicah ob reki Seni, od palače predsednika republike do slavoloka na trgu Etval. Nekateri radovedneži so čepeli pri slavoloku celo noč, da bi imeli drugi dan prostor na vidnem mestu. Okoli 7. ure zjutraj so se začele zgrinjati od vseh strani Pariza tisočglave množice na kraj slavnosti. Nateklo se je par stotisoč ljudi, ki so strašno natrpali ulice. Videli so jih celo na strehah in drevesih.

»Prijatelj« Prima de Rivero so bili porazdeljeni v močnih skupinah na obeh straneh cest in čakali, od kod pride. Kočije ministrov in generalov so drdrale mimo proti slavoloku, a Prima ni videti. Posrečilo se mu je uiti pozornosti množice in globoko sklonjen v naslanjač kočije je prišel neopažen na svoj prostor. Po cesti je prihajal že predsednik republike z maroškim sultanom, obdan od skupine belih konjenikov, a množica še vedno ni vedela, kje je Primo de Rivera. Začelo je korakati vojaštvo z nasajenimi bajoneti na rami, črnici iz Maroka, odeti v bele halje, trobentači,

topničarji, garda afriških konjenikov na črnih, belih in sivih konjih z dolgimi sulicami v rokah, zaigrale so številne vojaške godbe, visoko v zraku so krožili zrakoplovi.

Močne skupine preoblečenih policistov so se strategično sukale med množico, si pošiljale pomenljive poglede in pazile. To strategijo in te poglede poznamo dobro, ker je povsod enaka. Policisti so vohali, da se nekaj pripravlja in letali na vse strani. In res! Čim je množica zaznala, kaj se s Primom de Rivera godi, so se vzdignili rezki, sunkoviti žvižgi, naraščali z vedno večjo silo, zabučali ko viharo valovje in ovili od enega kraja do drugega vse ceste. »Živela svoboda! Dol s Primom de Rivera! Živela republika!« je grmel od vseh strani. V nepopisnem trušču ni bilo slišati več vojaških godb. Demonstracija je trajala 10 minut in v tem so bili policisti krepko na delu.

150 aretacij.

Pretepali in razganjali so žvižgače z bikovkami, jih uklepal v verige in vlačili na policijo. Občinstvo se je razdelilo v dva tabora. Eni so držali s policijo in se zaletavali v uklenjene demonstrante. Elegantne gospe so tolkle s solnčniki po glavah aretirancev, jih pljuvale in zmerjale. Nekateri so bili že vsi krvavi in policisti so jih morali braniti pred nadaljnimi napadi. Čudno je bilo videti, kako so postali detektivni nenadoma zaščitniki tistih, katere so še pred par minutami sami naskakovali. V splošni zmedbi zavpila nenadoma gospa: »Ukradli so mi listino. Na pomoč! Primate tatu!« Ljudje se ozirajo okoli in iščejo z očmi drznega fantazina. Neki gospod, ki je bil pri stvari nedolžen, se je oddaljeval slučajno od množice in je imel smolo, do je hodil z naglimi koraki. »Ga imamo, ga že imamo!« Dvajset pesti je bilo nenadoma na njegovem telesu, odmevale so klofute, letele brce, revež je bil v par minutah krvav. Policija ga je kmaj rešila iz krempljev množice. Izkazalo se je, da je nedolžen, tat pa je prešteval na varnem denar in se veselil 14. julija.

V pol uri je bil na cesti mir vzpostavljen, na policiji je sedelo 150 aretirancev, na mizi pa je stal velikanski kup zaplenjenih piščalk.

Tak je bil pozdrav, ki ga je prejel Primo de Rivera 14. julija v Parizu.

Parižani se veselijo.

Omenil sem že, da je 14. julij ob enem praznik priprostega pariškega ljudstva. Ljudsko veselje traja vsako leto tri dni zaporedoma. Na vseh koncih mesta razpenjajo glumači svoje šotore in vabijo s kričkom in vriščem občinstvo k predstavam. Tukaj razkazujejo »ženo brez glave«, ki je drugače »popolnoma

zdrava«, tam vidiš »ženo, umrlo od lakote leta 1566., ohranjeno nedotaknjeno do naših dni«. Razume se, da je uboga žena iz voska. Na drugem koncu se sukajo ob zvokih godal najrazličnejši vrtiljaki (ringelšpili, op. ur.), na katere dere mlado in staro. Vidiš male vrtiljake za otroke in triletni dečki in deklice jahajo mesto konjev male prešičke s čudno zavihanimi repi in smejočimi gobci, jahajo kokoši in peteline. Odrasli moški in ženske sede na nočnih posodah ali pa jajejo krave, ki ima vsaka svoje ime: Liza, Magdalena, Elvira, Dolores itd. Čudno je gledati, kako sedi družinski oče z velikimi brki na Elviri in jo drži za rogove, vrteč se v blaznem diru ves vesel na javnem trgu.

Sredi trušča si je pripravila »čarovnica« malo mizo, drži v rokah šop kvart in za frank ti »vrže srečo« in prorokuje bodočnost. Videl sem delavca, kateremu je šepetala sredi gneče skrivnostno na uho njegovo prihodnost, ga pogledala tu pa tam z zamaknjenimi očmi pro-rokinje, ovita premišljeno v velik pajčolan. Zopet sem se prepričal, da je na svetu še silno dosti norcev.

Glavna zabava se pa vrši na cestah, kjer plešejo ljudje kar po tlaku celo noč 14. julija. Pred kavarnami in na križiščih stoje godci in piskajo brez prestanka plesne kose in kdor hoče se zavrti brezplačno sredi ulice. Parižani pozabijo 13., 14. in 15. julija vse skrbi in težave, pozabijo celo na padeč francoska in se vdajajo zabavi, kakor da bi jim godel sam Kurent.

Politične kupčije.

Medtem ko je norelo pariško ljudstvo, sta podpisala Primo de Rivera in Briand pogodbo med Španijo in Francijo in si razdelila plen v Maroku. Predsednik repub. Doumerque je povabil na pojedino sultana Mulaja Jusefa in pri tem so se slišali govori, da malo enakih. Doumerque je vzdignil časo šampanjca in rekel: »Srečen sem, da morem prožiti Vašemu Veličanstvu najpristrčnejši in najbolj iskrene pozdrave ob prihodu v Francijo. Ako je morala Francija, da vniči upor, ki se je vzdignil pred kratkim proti vzvišeni osebi Vašega Veličanstva in Vašim državam, razbiti silo in dokazati, da si zna, če je treba, izsiliti tudi z orožjem spoštovanje, je Vašemu Veličanstvu vendar znano, da je Francija predvsem država miru, pravice in napredka.« V tem načinu je šlo naprej in tako je zvedel svet prvič, čemu se je borila Francija v Maroku. Abd el Krim se ni vzdignil proti Franciji, ampak prav za prav proti marošskemu sultanu in Francozi so šli v boj iz same nesebičnosti, le da zaščitijo »vzvišeno osebo Njegovega Veličanstva Muleja Jusefa«. Mislim, da je Jusef sam bil

zelo presenečen, ko je slišal to novice, in da se mu je tedaj šele začelo bliskalo, čemu so se vršili boji v Maroku.

Zato se je takoj vzdignil in sprejel govoril: »Gospod predsednik! Z največjim zadoščenjem smo sprejeli povabilo francoske vlade, naj pridemo v Francijo. Po sijajnem uspehu, ki ga je izvojevala francoska in Naša vojska in ki nam je dovolil udušiti upor proti Našim državam, izjavljamo Vaši Ekselenciji, da smo bili zelo ganjeni, ko smo videli korakati pred Neznanim vojakom polke, brate tistih vojščakov, ki so izvršili v Našem carstvu (Maroko) čudeže hrabrosti in vztrajnosti.«

Taki govori so jako zabavni in poučni, ker nam dajejo zelo globok pogled v gnilobo moderne imperialistične politike.

Demokracija v nevarnosti.

Par dni za tem je odpotoval Primo de Rivera, potem ko je bil še enkrat izžvižgan v mestu Fontainebleau. Ob slovesu je dal časopisom izjavo, da je bil s sprejemom zadovoljen in da ostane trajen prijatelj in občudovatelj Francije.

Drugače se je pa poslovilo od španskega generala francosko nevladno časopisje. »Sprejem, ki ga je dočakal Primo de Rivera«, je pisal Paris-Soir — »je dokaz, da v Franciji ni še nastopil čas diktature.«

In vendar preživlja francoska demokracija težko in resno krizo. Gospodarske in politične razmere, ki sem jih uvodoma opisal, so vzelo mnogo ugleda parlamentu in demokraciji strankam. Ljudstvo je strašno nezadovoljno in obupano. To daje močan pogon komunistom, fašistom in nacionalistom. Vse kaže, da komunisti niso prava nevarnost. Pač pa dvigajo glavo nacionalisti in deloma tudi fašisti. Po padcu Briandove vlade so dobili pogum celo tako zvana »rojalisti«, to se pravi pristaši starih kraljevskih družin. Nabili so po Parizu lepake, kjer zahtevajo, da je treba odpraviti republiko in postaviti na čelo države kralja. Edino kralj bo rešil valuto in vzdignil moč Francije doma in v inozemstvu.

Kdor biva nekaj časa na Francoskem, ima vtis, da bodo prišle nad to bogato deželo gotovo še težki dnevi, ako ne pokaže vlada kmalu veliko odločnost in parlament potrebno disciplino.

V Parizu, meseca julija 1926.

Darujte za sklad

»Goriške Straže«!

S. Stanič:

Odlomki iz podgorske zgodovine

Najstarejši zgodovinski viri, kateri omenjajo Podgoro, govore o kmetih, ki so obdelovali to peščico naše zemlje. Pičlemu številu kmetov, ki so tu zastavili svojo dlan, je pač Podgora obilno vračala njihovo delo. Trto, oljko in sadno drevje je kmet zasadil na obronkih Kalvarije; polje in senožet pa mu je nudila ozka ravnina ob Soči, ki se proti Furlaniji vedno bolj odpira.

Prvi prebivalci so bili deloma gosposki podložniki, deloma pa tudi svobodni kmetje. Prvi podgorski gospod, ki ga omenja zgodovina je bil samostan v Rožacu, kateremu je leta 1084 daroval Podgoro goriški grof Henrik. Pozneje so si pridobili v Podgori svoje podložnike gospodje iz Rihenberka, kateri so

že leta 1291. prodali dve kmetiji. Detalnu iz Villalte. Dne 12. marca leta 1342. je dobil Friderik Phangawer od goriških grofov med drugim tudi dohodke dveh podgorskih kmetov Martina in Podgorca. Ti dohodki so obstajali v pšenici, prusu, ovsu, kokoših in jajcih. Poleg teh grofovskih kmetov so pa bili v Podgori tudi svobodni kmetje, kajti ohranjena je pogodba iz leta 1391., ko je prodal Juri Bratuš in iz Podgore nekemu Nikolusiju iz Podgore svoj travnik. V tej listini sta nam ohranjeni še dve imeni svobodnih kmetov, nekega Matija iz Pevme in Antona Sevliča iz Podgore.

Že naravna lega Podgore nam razodeva, da se tu veliko ljudi od poljedelstva ne more preživljati. Zato se pa že zelo zgodaj pojavita rokodelstvo in obrt. Kamnarstvo je prvo rokodelstvo naših pradedov, katera omenja zgodovina. To rokodelstvo sega prav gotovo že v početke naselitve v Podgori. Veliki

kamnolomi so bili v Grojni in v »čavi« za sedanjo podgorsko cerkvijo. Še danes pričajo visoke odsekane stene tako v Grojni, kakor v »čavi«, kako velike množine kamenja so od tu odpeljali v Gorico in njeno najbližjo okolico. Vse goriške starejše stavbe nas o tem potrjujejo. Krhki glinasti pečeneč iz naših opuščanih kamnolomov, kaže svoje raskavo, rujavo lice na goriškem Gradu, na stolni cerkvi, po Raštelu itd. Podgorska kamnarska obrt je trajala dolga stoletja. Zadnje kamenje so rabili v notranjosti soškega mosta južne železnice leta 1859. Od tistih dob pa so kamnolomi opuščeni, le praznovanje sv. Gotarda, ki so ga kamenarji čistili v svoji veliki bratovščini nas še spominja tistih časov.

O teh kamnolomih nam zgodovina prvič poroča leta 1471. Toda v ravno tisti listini zvemo še o neki drugi obrti, ki se je s časom v Podgori razvila. Leta 1471. je Vid iz Dornberga dobil več fevdov, med

drugimi pa tudi pravico postaviti mlin na Grojni, ob njenem izlivu v Sočo, tam kjer so od zgoraj kamnolomi. Tu imamo početke podgorskih mlinov, ki so se potem še bolj razvili ob Soči sami in delovali tja do polovice preteklega stoletja.

Iz teh pičlih drobcev lahko sklepamo, da so bili prvi Podgorci poljedelci, ki so se pa istočasno začeli pečati z rokodelstvom in obrtjo. Poleg nekaterih svobodnih kmetov so imeli takrat v Podgori posestva, samostan v Rožacu (1084), goriški grofje, gospodje iz Rihenberka (1291) Friderik Phangawer (1361) Detal iz Villalte (1291) Ulrik Schlaispeck (1372), gospodje iz Vrhnik (1395) in gospodje iz Dornberga (1458). Iz tega sledi, da je bila Podgora v srednjem veku last različnih gospodov, ki so se kaj hitro menjavali. V novem veku so jim sledile še družine Rassauer, Formentini in Ascoli.

(Dalje).

DNEVNE VESTI.

Vrli prijatelji, hvala Vam!

Sklad za »Goriško Stražo« naša rašča! Od vseh strani dežele pošiljajo vrli prijatelji pomoč. Prijatelj z Banjske planote nam piše: »Pošiljam za našo »Stražo«, ki jo potrebujemo kot kruh. Pa bi moral biti vsakdanji kruh!« Prijatelji, na delo, da list v najtežjem času vzdržimo!

Še je čas.

Še je čas, da se vpišete v »Goriško Mohorjevo družbo«. Družba bo udom poslala jeseni za šest lir pet lepih knjig in sicer: 1. Velik kolar s slikami. 2. Lepo domačo povest »Jelkin nageljček«. 3. »Legende o svetem Frančišku« s slikami. 4. Knjigo »Luč v temi«, ki opisuje pot velikih mož do Boga. 5. Za otroke bo vezana knjižica »Moji prijateljčki« z lepimi slikami. — Kako se naročite na Mohorjeve knjige? Vpišite se pri bližnjem g. duhovniku, ali pa pišite naravnost na naslov: »Goriška Mohorjeva družba«, Gorica, Corso Verdi 1.

Kav. Diaz premeščen.

Vodja goriškega policijskega komisarijata kav. dr. Fr. Diaz je premeščen v enakem činu v Gallarate pri Milanu. Njegova nenadna premešitev je vzbudila v goriških krogih mnogo pozornosti in so se izrekli razni vzroki. Saj je bil kav. Diaz, ki je solnčil in senčil na tukajšnjem komisarijatu par let, v celem deželi znana oseba. Preživel je v Gorici 4 podprefekte in 3 prefekte. Zdel se je tedaj skoro nenadomestljiv. Na njegovo mesto je prišel kav. dr. Greco iz Cremona.

Opozorilo.

Naše posestnike, ki imajo na svojih zemljiščih zasajene borovce in smreke, opozarjamo, da morajo zatirati predice po vejah. To so nekaki pajčevinasti mešički. Kdor sam ne otrebi dreves, mu to storijo oblastvenim potom na njegove stroške in povrh še zapade občutni globi.

Občni zbor »Zadružne zveze«.

15. julija je imel ta naš cvetoči gospodarski zavod svoj občni zbor. Ob tej priložnosti so se vsi navzoči prepričali o požrtvovalnem delu prejšnjega odbora. Natančnejše poročilo je objavljeno v »Gospodarskem listu«.

Krušne določbe.

Ministri v Rimu so sklenili, da se bo uvedel po vsej državi enoten kruh. Prepovedano je prodajati fino pecivo. Slaščičarne tudi ne bodo več smele delati slaščic iz pšenične moke.

Odpravljene podprefektore.

Zadnji ministrski svet je sklenil, da odpravi 95 podprefektur izmed 167 obstoječih. Med ukinjenimi, ki so za nas večjega pomena, so: v Čedadu, v Gradiški, v Tolmezzu, v Tržiču, Sežani in v Voloski. Sklep je storjen zastran varčevanja.

Še iz nesrečne Mehike.

Danes obravnavamo v uvodniku žalostno poglavje o utesnjevanju pravic katoliške Cerkve v Mehiki. Kot katoličani, udje ene družine, se moramo i mi pridružiti gorečim protestom vsega kulturnega sveta, ki obsoja mehikansko framasonsko divjaštvo, ki se vsak dan večja. Predsednik Calles je povedal, da bo boj proti Cerkvi gnal do konca. Pretekli teden je vojaštvo na ukaz svojih višjih kar streljalo v vernike, ki niso hoteli iti iz cerkve sv. Rafaela v Mehiki (glavno mesto). Katoličani se tudi pripravljajo na odpor, ker se nečejo kar pustiti zaklati od brezvercev.

Spomenik kralju Osvoboditelju.

V nedeljo so odkrili v Kranju spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju. Na slavnost je prihitelo o-

krog 15.000 ljudi. Ob 11. uri je prišel s kraljico Marijo oblečeno v narodno nošo sam kralj Aleksander, ki je ljudstvo nagovoril in se mu zahvalil, da poveličuje spomin njegovega očeta.

Ob tej priliki piše tržaški »Piccolo«, da so nameravali na proslavo tudi orjunaši v uniformi, ker je baje imel priti v Kranj italijanski poslanik iz Belgrada. Oblastva pa da so vse o pravem času preprečila.

Spomin na hrvatsko prošlost.

V Jugoslaviji bodo tiskali nove znamke v proslavo tisočletnice hrvatskega kraljestva. Čisti dobiček od teh znamk bodo porabili za zidavo veličastne katedrale na Duvanjskem polju, kjer so se zbirali hrvaški kralj in ljudstvo na svoje sabore (zbore).

Spremembe v goriškem fašju.

V nedeljo zjutraj je imel goriški fašjo svoj občni zbor in volitve novega direktorija. Pri volitvah je prišla na površje takozvana »goriška« struja, ki ni imela doslej prve besede. Politični tajnik je postal Goričan Peter Bozzini. Bomo videli, kako jo bodo zdaj »Goričani« vozili.

Razpis prostih mest.

Na anagrafičnem uradu v mestni hiši je razglas o prostih mestih v šolskih zavodih, katerih so deležne sirote vojaških in civilnih državnih uslužbencev. Pojasnila se dobe pri omenjenem uradu od 9. do 12. ure.

Duhovne vaje

za gospodinje po župniščih bodo letos prvokrat pri č. uršulinkah v Ljubljani od 18. avgusta zvečer do 22. avgusta zjutraj. — Prihod točno 18. avgusta zvečer ob 6. — Kak drug čas bi bil sicer primernejši, a v samostanu so med letom poleg redovnic še učenke-gojenke. — Pridite naj s seboj mašno knjigo, rožni venec, denar za oskrbnino (okoli 120 Din — 66 lir) in posteljne rjuhe. Priglašajte se takoj po dopisnici na sledeči naslov: Čč. predstojništvo uršulinskega samostana, Ljubljana, Jugoslavija.

Išče se konzul.

Povedali smo že našim bravcem, kako nenadno jo je bivši jugoslovanski konzul odkuril iz Trsta. — Češki listi pišejo, da je konzul Dušan Stepanović šel v Ameriko. Iz Bordeauxa na Francoskem je še pisal nekemu prijatelju v Beograd, da se ne vrne več v domovino, razun če preiščejo, kdo je kriv poneverb na tržaškem konzulatu.

Spori med boljševeiki.

Že cel mesec nekaj poka med boljševeiki ljudskimi komisariji. Huda borba gre med zmerno večino in skranjno boljševeiško opozicijo. Nekdanje glave ruske revolucije padajo druga za drugo. Trockij je bil iz vlade odstranjen. Za njim leti Zinovjev, ki vodi proti sedanji vladi hudo borbo. Tako se polagoma spreminja brezglavi komunistični družabni ustroj v bolj stvarno gospodarsko politiko.

Prepovedana komedija.

V »Edinosti« z dne 25. julija t. l., št. 176, sem čital, da je goriška »Narodna tiskarna« izdala in založila mojo komedijo »Divji in nedeljski lovci«. To se je zgodilo brez moje vednosti in brez mojega dovoljenja, ker so vse avtorske pravice — najsi bodo še tako skromne — edine moje last. Komedija je izhajala lansko leto v »Čuku« in je založništvo imelo pravico le do enkratnega natisa. Tudi sem pod konic IV. dejanja izrecno zapisal, da si pridržujem vse pravice do morebitne uprizoritve itd., kar velja tudi za vse moje izvirne spise, ki sem jih objavljaj v »Čuku«. Vrhtega bi

bil igro tu pa tam popravil in izgladil, predno bi prišla na oder. Tako je med osebami navedena krčmarjeva žena Mica, ki pa nikjer ne nastopa itd. — V tem smislu sem priredil svoj izvirnik, ki sem ga nameraval izdati v Ljubljani, pa ne v taki obliki kot je sedanja! V ravnokar izdanem ponatisu mrgoli tiskovnih napak, vrstice stavka so pomešane (str. 23 in drugod), za kar ne sprejemem nikakršne odgovornosti napram občinstvu in kritiki. Da bo vse jasno, naj povem še to, da sem pri »Nar. tiskarni« osebno ugovarjal proti nepostavni izdaji moje igre in sem prosil pojasnila. Ker pa do določenega dneva nisem dobil (!!) odgovora, izjavljam, da si v obrambo svojih avtorskih pravic pridržujem potrebne korake in da za enkrat ne dovoljujem uprizoritve svojih »Lovcev«.

V Gorici, dne 2. avgusta 1926.

Fr. Žnideršič = Starovaški m. p.

Pogrešan.

Dne 20. junija je izginil iz Čezsoče čevljar Franc Klavora. Ker kljub vsem poizvedovanjem ni bilo mogoče ugotoviti njegove usode in bivališča, prosimo vse, ki bi morali vedeti kaj o njem, da bi blagovolili sporočiti njegovim žalostnim roditeljem na spodnji naslov.

Marija Klavora, Čezsoča 69, pošta Bovec.

Nove orgle v Grgarju!

Nove orgle! To se sliši sedaj večkrat. Veliko orgel še manjka po cerkvah na deželi in tudi v mestu, zato bo zanimalo poročilo o novih orglah, posebno č. gg. župnike,

kateri se niso še odločili, kje in kakšne orgle bi naročili.

Kaj zahtevam pravzaprav od dobrih cerkvenih orgel? — Da imajo praktično urejen igralnik, t. i., da se lahko igra in da se lahko in hitro napravijo različne spremene, katere morajo biti zares spremene. Lepe spremene se pa dosežejo, če so v orglah piščalke, ki dobro posnemajo različne instrumente n. pr. vijolino, čelo, klarinet, oboe, flavto i. dr. Natančen popis posameznih registrov bi vzel preveč prostora in se tudi težko da povedati, kakšna mora biti n. pr. Gamba. Eden pravi, da preveč »reže«, drugi da pre malo itd.

Na splošno pa lahko rečem, da pri grgarskih orglah odgovarjajo glasovi imenu posameznih registrov, posebno dobro se je posrečila flavta. — Kot pogoj za dobre orgle sem omenil zgoraj praktično urejen igralnik; to je pri grgarskih orglah, kar moram posebno poudarjati. Odpiranje in zapiranje registrov je zelo lahko in popolnoma brezšumno; zadostuje najmanjši pritisk. Najbolj pripravne pa so kombinacije, katere dosežem z malim pritiskom s palcem desne ali leve roke. Lahko dosežem učinek, kakor da bi bila manuala. Če imam n. pr. »fortissimo«, zadostuje majhen pritisk na beli gumb (razdiralec) in takoj pojejo registri, katere sem si pripravil prej. Kljub temu, da je igralnik obrnjen proti oltariju, odgovarja mehanika točno in brezšumno.

Orgle so torej prav pripravne in cena tudi odgovarja delu. Postavila jih je tvrdka Kacin iz Gorice.

E. Komel.

Kaj je novega na deželi?

Oslavje.

Za zadnjo nedeljo naznanjena prireditve se ni mogla dokončati. Ravno ko so bila proizvajanja v najlepšem teku in so stotine občinstva z občudovanjem sledile dogodkom na odru, se je vлил dež in razgnal množico. Na splošno željo se veselica prihodnjo nedeljo 8. t. m. ob 4. uri popoldne ponovi. Program ostane isti, mogoče bo nekoliko okrajšan. Vstopnina bo znižana toliko, da društvo pokrije stroške. Pridite, ker v nedeljo gotovo ne bo dežja!

Kojsko.

O priliki svojega bivanja lansko leto v svoji rojstni vasi sem ob raznih prilikah ostro obsojal ljudi, ki so iz različnih vzrokov spremenili prepričanje. Da bi mi kdo ne očital, da se ravna moje prepričanje po dvojni morali, izjavljam, da obsojam ravnotako korak svoje sestre, ki je vsem poznana.

V Gorici, dne 1. avgusta 1926.

Srečko Kumar.

Šempas.

Cerkveni pevski zbor v Šempasu vabi k veselici, katero priredi v nedeljo dne 8. avgusta ob 5. popoldne na župniškem dvorišču. Proizvajali se bodo moški in mešani zbori, burka »Zamujeni vlak« in ena spevoigra.

Vrh pri Mirnu.

Naše prosvetno društvo priredi v nedeljo 8. avgusta ob treh in pol popoldne veliko vrtno veselico z bogatim sporedom. Sodeluje tudi bratsko društvo iz Gaberij. Svirala bo tudi godba. Prijatelji narave in zabave, pridite!

Vrhpolje.

V nedeljo dne 1. t. m. nam je poslalo Kat. prosv. društvo na Vrhopolju novo igro »Zlatarjevo zlato«, prirejeno po A. Šenoa-ovem romanu z istim naslovom. Dramo samo naj oceni kak strokovnjak, dočim naj omenimo, da so nam jo Vrhopoljci po svojih močeh kar najbolje podali, zlasti so se nekateri igralci

vživali v svoje vloge, tako da so pretresljive scene prišle do polne veljave. To je pričalo zadržanje in napeto zanimanje gledalcev. Paziti je treba bolje na izgovarjavo in opustiti dijalekt. Maske so bile dobre. Scenerija za podeželske odredno pestra in slikovita. Pavze razmeroma kratke, kar je v tej vročini zelo priporočljivo. O igri gre splošna sodba, da je to najlepša kar se jih je do sedaj tu igralo. Kar tiče petja: Juvancev: »Rožmarin« s tenorskim samospetvom in Foesterjeva »Ljubica«, bi bilo želeli, da bi jih slišalo več ljudstva, kakor ga je bilo v nedeljo. Prireditve se v nedeljo 8. t. m. ponovi.

Kostanjevica na Krasu.

Na prijazni višini sredi Krasa stoji naša vas. Cerkev smo že začeli graditi. Delajo po večini domačini in prav pridno. — Povedati je treba tudi kar brez strahu, da je liberalno društvo »Zora« priredilo v nedeljo javen ples. Mladina in tudi nekaj starin je plesalo celo noč in še drugi dan do dveh popoldne, dokler niso orožniki godcev vstavili. Društvu, ki je staro že 25 let svetujemo, naj se česa resnejšega poprime. Saj za norenje je brez društev že dovolj priložnosti.

Čezsoča.

Dne 18. julija je naše prosvetno društvo napravilo svoj drugi izlet in sicer v Postojno. Vedno nam bode ostal ta izlet v spominu, posebno krasote postojnske jame ne bomo nikdar zabili. Zahvaljujemo se vrhpoljskemu društvu za gostoljubnost, da so nas sprejeli. Res prav prijazen je bil večer ko sta si obe društvi podali roke.

V kratkem nas bode zopet razveselilo naše društvo s svojim nastopom na katerega se pripravja. Podali bodo »Užitkarje« in še nekaj dvodejank in enodejank.

Štomaz.

Pri nas je umrla najstarejša občanka Ana Črnigoj v lepi starosti 93 let. Naj počiva v miru.

Dolenja Branica.

Ne najdeš zlepa mirnejše vasice nego je ta; vse prebivalstvo živi v soglasju in marsikateremu kraju bi bila lahko vzgled gospodarstva in varčnosti. Vemo, da je to leto, kakor drugod, tako tudi tukaj, zelo mučno za kmeta, ker si mora le v naglici obdelovati svoja zemljišča ter spravljati seno in druge pridelke. Vedno je revež uprežen, naj bo delavnik ali nedelja, a njegov trud se le malo pozna, ker ga neprenehoma nadleguje vreme.

Dne 18. julija, v nedeljo popoldne, je Franc Lisjak, posestnik v Dolenji Branici, najel več delavcev ter pripeljal domov tri voze sena. Ko gredo proti domu, vidi prvi voznik Benko Edvard ob mostnem držaju naslonjeno dvokolo, a lastnik Franc Furlan iz Manč štev. 14, je oddaljen kakih 5 m v pogovoru z nekim dekletom ne meneč se za dvokolo, ki mu je široko naložen voz sena lahko potezne pod se in vniči. Voznik opomni kolesarja, da naj si čuva svoje dvokolo, a ta mu odvrne: »Če je polomiš, je boš plačal!« Voznik nadaljuje svojo pot, voz pride do dvokolesa, je potegne pod se ter odlomi ročaj. Kolesar zahteva odškodnino, a nihče mu jo noče poravnati, ker je sam zakrivil, da se je pripetila nesreča.

Franc Furlan, prebrisana glava, je mislil, da ima veliko več pravic, ko se pogovarja s pupo, zato gre javit zadevo na orožniško postajo v Rihemberk ter se kmalu vrne z dvema karabinerjema. Moža postave sta se zavzela za kolesarja. Po dolgem prerekanju odvedeta Edvarda Benko na orožniško postajo v Rihemberk, kjer ga obdrže do drugega dne do poldne.

V ponedeljek zjutraj (19. 7.) pridejo v vas ajdovski orožniški tenente s tremi karabinerji na konjih in trije rihemberški karabinerji s svojim brigadirjem. Začelo se je zasliševanje. Ljudstvo, ki ni ničesar vedelo, je popraševalo kaj neki to pomeni, da je vse rihemberško orožništvo vedno na cesti, a še bolj se je začudilo, ko je videlo karabinerje na konjih.

Na koncu vsega so odvedli na orožniško postajo v Rihemberk Franca Lisjaka, Ludvika Trobca in Antona Abrama. Vsi trije so ostali tu do večera; zvečer pa so uklenjene in zastražene odpeljali v ajdovske zapore, kjer so ostali do obravnave, ki se je vršila v četrtek, dne 27. julija. Vsi trije »revolucionarji« so bili popolnoma oproščeni, ker ni manjkalo prič, ki bi zagovarjale njih nedolžnost. Kdo bo plačal prizadetim škodo? Francu Furlanu bodo pa Braničarji lahko spomenik postavili.

Srpenica.

Na praznik sv. Jakoba 25. t. m. je priredilo naše izobraževalno društvo »Stol« Jalenovo dramo »Dom«, ki je v vsakem oziru prav dobro izpadla, kajti vsi igralci so se brez izjeme znali vživeti v svoje vloge ter so jih častno rešili. Tudi naš pevski zbor nam je zapel, kakor običajno, nekaj prelepih pesmi. Ker je igra tako dobro uspela, se ponovi prihodnjo nedeljo 8. t. m. ob 4. uri pop. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Bovec.

Tukajšnje učiteljstvo se v svojem kakor tudi v imenu šolske mladine najborščneje zahvaljuje vsem onim, ki so na kakršen koli način pripomogli, da se je mogla izvršiti šolska veselica dne 18. in 25. t. m. v polnem obsegu in v splošno zadovoljnost občinstva.

Iz tolminskih hribov.

Že dolgo časa se nismo oglasili iz naših planin. Morda res zato ne, ker nas vedno tlačijo le težave in nesreče, dobrega tako nimamo kaj pisati.

Povsod čuješ le tarnanje čez slabo vreme, neprestan dež in nalivi

so letos povzročili, da bo letina letos veliko slabša še kot lani, da si tudi lani ni bilo kaj prida. Skrbeti je začelo celo kmete, kako bodo izhajali v današnji splošni, mizerji. Draginja vedno večja in pridelka ni.

V torek 20. VII. ponoči je deževalo, kot da bi se bil oblak utrgal. Vmes pa je grmel in treskalo, kot že davno ne. Ljudje so šli že vsi spat, ko je okrog enajste ure udarila strela v poslopje Marije Lapanja na Ruteh pri Ponikvah. Ogenj je uničil kozolec, kamor je tresčilo in hlev s skednjem vred. Živino so rešili, vse drugo je popolnoma zgorelo.

Ravno tisti večer je strela udarila v farovž. Komaj so šle te grozote mimo nas, ko je zopet počil po planoti glas: Zagomilca gori! To je bilo v petek 23. t. m. zjutraj. — Lani, ravno zdaj leto, je zgorela prva hiša, letos meseca maja druga in zdaj tretja in zadnja hiša pri »Blažu«. Kako je ogenj nastal je negotovo, najbrže po nepredvidnosti. V teku enega leta so kar štirje požari in vsi blizu skupaj, skoraj sosedje. Ljudje so opravičeno vsi preplašeni nad temi pogostimi požarnimi nesrečami.

Idrijske novice.**Bolnišnica Emanuela III.**

Dne 22. novembra p. l. je bila blagoslovljena naša nova, oziroma prenovljena bolnišnica. Prišle so takoj tri č. sest. za strežbo bolnikom, toda ker ni bilo zdravnika, ni bilo kakih 6 mesecev tudi bolnikov. Sedaj pa se bo pričela bolnica dobro razvijati. Nastavljen je zdravnik = vodja dr. Braggion. Ker je baje imela mestna občina dosti ponudb od strani zdravnikov za zasedbo tega mesta, je bilo lahko upati, da bo imenovan dober zdravnik. In res se je takoj pokazal, kot izvrsten kirurg. Žal le, da ne obvlada našega jezika, toda ker je v bolnici ena č. sest. ki govori tudi italijansko se bo tudi ta sicer ne ljuba zapreka prenesla. Sicer se pa menda tudi sam g. zdravnik na vso moč prizadeva, da se priuči slovensčine. Ko to pišemo je v bolnici že 8 bolnikov. Prostora je za 20 oseb. Po informaciji od strani bolnikov je vse vodstvo in oskrbovanje res vzorno. Strežbo bolnikov in sploh vse gospodarstvo vodijo č. sest. usmiljenke po izvavi bolnikov naravnost vzorno. Hrana je prav dobra in zadostna. Snaga v vseh rečeh najnatančnejša. Sploh je vse urejeno, da uživajo bolniki vso udobnost. Dnevna oskrba stane 14 lir. Vsi Idriščani in okoličani iz srca želimo, da bi nova bolnica najlepše procvitala.

Književnost in umetnost.**»Nova Talija«.**

Ravnokar so izšli v zalogi »Narodne knjigarne« v Gorici trije novi zvezki »Nove Talije« št. 4, 5, 6. Cena zvezkom št. 4 lir 4; št. 5 lir 3; št. 6 lir 3. Dobe se pri založništvu in drugih slovenskih knjigarnah.

»Nova Talija« št. 4 priobčuje komedijo v 4. dejanjih s petjem »Divji in nedeljski lovci«, izpod peresa znanega pisatelja in humorista Starovaškega. — »Nova Talija« št. 5 vsebuje enodejanko »Priatelj rešil si mi življenje«, katero je po L. Simonsu priredil Karlo B. — »Nova Talija« št. 6 vsebuje rusko šalo »Snubač«, spisal A. Čehov. Ni treba, da še posebej omenjamo vsebinsko tega dela.

H. Rider Haggard »Jutranja zvezda«.

Iz angleščine prevel P. M. Černigoj. Ljudska knjižnica 21. zvezek. Ljubljana 1925. Cena broš. Din 30, vezano Din 40. Rider Haggard je vsemu kulturnemu svetu prav dobro znano ime, ki ima v lepi umet-

nosti dober glas in častno mesto. Najbolj znano pisateljevo delo je »Dekle z biseric«. »Jutranja zvezda« je napeto pisan roman iz egiptovske zgodovine, ki ga bere bralec od prve do zadnje strani z enakim zanimanjem, ki nikjer ne popusti. Usoda glavnega junaka Ramesa, ki je tip vitežkega junaka-vojaka in prelepe Tue je opisana v markantnih potezah in realistično zgodov-

vinsko-verno. Asti je žena velikega obzorja in ne male odločnosti, opisana z vsemi simpaticnimi svojstvi. Na stare rovarje nas spominja zlobni in zahrbtni Abi, ki iz častilakomnosti in vladohlepnosti visoko zraste zato, da je njegov padeč tem občutnejši. Snov celega romana je povzeta iz egiptovske zgodovine, doba je orisana natančno po zgodovinskih virih.

SOCIALNI VESTNIK.**Vprašanje sindikatov.**

Vsi naši obrtniki, trgovci, krčmarji, zadruga itd. prejema v zadnjih dneh od dveh sindikalnih organizacij v Gorici pozive, da naj se vpišejo v sindikalne federacije.

Trgovci, obrtniki, krčmarji, konsumne zadruga prejema ta poziv od trgovskega združenja (Federazione fascista dei commercianti del Goriziano, ki ji načeluje g. Gino Morassi), dočim prejema večja in manjša industrijska podjetja pozive od industrijskega združenja (Federazione fascista degli industriali del Goriziano, ki ji načeluje gosp. Ribi.) Obe združenji imata svoj sedež v Gorici.

Mnogo vprašanj prejema uredništvo našega lista, mnogi se obračajo na našo politično organizacijo, kaj to pomeni in kaj jim je storiti?

Za enkrat podajemo o tem vprašanju tole pojasnilo: Vsa dosedanja prisilna trgovska in obrtna združenja se po kr. odloku od 2. julija 1926 št. 1132 razpuščajo. Na njihova mesta stopajo sindikati, ki bodo priznani po vladi po določbah kr. odloka od 3. aprila 1926 št. 563 in tošvarnega pravilnika od 1. julija 1926 št. 1130.

V smislu navedenega zakona in pravilnika ni nihče prisiljen pristopiti k sindikatom, če tudi bodo priznani po vladi. Vsakdo pa, ki pripada po svojem poklicu in vsako podjetje, ki pripada po svoji gospodarski stroki v en ali drugi sindikat, bo moral plačati določeni prispevek za pristojni sindikat, akoravno bi ne bil vpisan v sindikat, ki ga bo

vlada priznala. Ali naj se naši ljudje vpišejo v gori dve imenovani združenji (Federaciji)?

Mislimo, da je vprašanje sindikatov danes še nejasno, pričakovati je v tem vprašanju še važnih navodil in okrožnic od ministerstva za korporacije, ki je bilo na novo ustanovljeno za vodstvo sindikatov. Zato tudi ne gori, da bi se morali naši ljudje v naglici odločiti.

Naše časopisje bo o tem vprašanju še veliko pisalo, ko bo predmet jasen.

Boj plesu.

V »Goriški Straži« smo stalno vodili borbo proti plesom, ki razjedajo gospodarsko in moralno posebno našo goriško okolico in Brda. Plesna bolezen se je v zadnjih letih prejela tudi Krasa in naše Vipavske. Boj proti plesu je težak in skoro nemogoč, če ga ne podpira tudi oblastvo. Krivda na plesih ne zadene toliko lahkomišljene mladine kot brezvestnih krčmarjev, ki izkoriščajo lahkomišljenost mladega sveta. Taki krčmarji kopljejo gospodarski in moralni grob naši mladini in vsej naši deželi.

Razveselila nas je vest, da se je goriška podprefektura odločila krepko prepovedati ples v naši deželi. Zahvala in čast gre za ta ukrep goriškemu g. komendantu podprefektu Scottiju. Naše ljudstvo in naša mladina sta mu in mu bosta vedno za to njegovo delo hvaležna; hvaležna mu bo tudi vlada in država. Želimo samo, da bi g. podprefekt vztrajal na svojem začetem boju proti plesom.

Iz širokega sveta.**Nov papeški prestol.**

Iz Vatikana poročajo, da so izdelali načrt za nov prestol. Ta bo manjši kot dosedanji in brez pompozniških okraskov.

Elegantna žeparica.

Te dni so pariški detektivi zgrabili elegantno damo, vso v briljantih ravno ko je hotela v neki razkošni trgovini izmahniti par dragocenih rokavic. Na policiji je morderna tatica povedala, da je Amerikanka in hči uglednega uradnika iz New Yorka.

Mesto brez policajev.

Na angleškem otoku Wightu je majhno mesto sv. Helena s 5000 prebivalci. Ti ljudje so take dobri čine, in tako složno žive, da so že pred 30 leti opustili policijo in orožništvo. Še pred pol stoletja, tako trdijo očanci v zapečkah, pa ni bilo tako rajsko. Ta otok je bil takrat središče morskih tihotapcev. Seve, da se ob tej priliki mlajšemu rodu kar lasje ježijo.

»Čudotvorec« Rasputin.

V zadnjih letih ruskega carstva je igral prvo vlogo na dvoru menih Rasputin, ki sta ga ljudstvo in praznoverni dvor smatrala za božjega glasnika. Njegovi nasprotniki so se ga pa na vsak način hoteli iznebiti. Zato so dali Rasputinu ob neki priliki piti v sladkem vinu pomešanega ciankalijskega. To je eden najhujših strupov. Vendar je Rasputin spil kar tri kozarce in mu ni bilo nič. Glas o tem »čudežu« se je bliskovito razširil po Rusiji. Te dni pa je neki francoski zdravnik znanstveno

dokazal, da se ciankalijev učinek vniči z grozdnim sladkorjem. Vbrizgal je živalim pod kožo najprej grozdnega sladkorja in potem ciankalijskega ter se je prepričal o tem. Tako je torej mogoče, da ciankalijski umoril Rasputina, ker so mu zartotniki že sami dali protistrupa v sladkem vinu. Tako se je »čudež« razkrinkal.

Jugoslovanski prostozidarji.

V Jugoslaviji zaznamujejo početeke framasonstva s prihodom Francozov na Balkan. Vendar se med Slovenci niso mogle lože vzdržati. Bolj so se razvile med Hrvatini in Srbi. Po ujedinjenju so se vse lože združile v veliko ložo »Jugoslavija« pod predsedstvom milijonarja in beogradskega tovarnarja Jurija Weiferta. Velika loža ima včlanjenih 18 lož. 6 jih je v Beogradu, 3 v Zagrebu, v Ljubljani je tudi menda ena. V njej so baje včlanjeni nekateri veljaki samostojne demokratske stranke.

Lepi zaslužki.

Pravijo, da umetnost ne nese. Vsaka ne, kinematografska pač. Presodite. Harold Lloyd je lani zaslužil vsak teden po 30.000 dolarjev. Znani komični filmski igralec Charlie Chaplin je z enim samim filmom zaslužil 1 milijon in en četrtdolarjev. Tretja »zvezda« Gloria Swanson zasluži tedensko »komaj« 100.000 dolarjev. Ali hočete zdaj, da naštejemo zaslužke idrijskega rudarja, ki trdo gara po osem ur na dan, ali pa dohodke vinskega pridelka našega Vipavca ali Brica?

Prvi ponarejevalec.

Ponarejevalci bankovcev so se razmeroma zgodaj lotili svojega posla. Prvi, ki ga pozna zgodovina kot ponarejevalca bankovcev je nek Anglež William Vaughan. Prvi bankovec je ponaredil l. 1758. Pa ne vsled potrebe ali revščine, marveč iz »hohštaplarije«, da bi svoji ljubici dokazal, kako bogat je.

Draga gizdavost.

Pravijo, da eleganten Francoz potraži tri leta svojega življenja samo, da se vadi komplimentov in etikete. Ženska pa porabi prav toliko časa (morda še kaj več), da ogleduje svojo lepoto ali grdoto v zrcalu.

Pobožnost prvega petka v cerkvi Sv. Ivana v Gorici

bo kakor po navadi. V petek, dne 6. avgusta ob 5. uri zjutraj sv. maša z nagovorom in zadostilnim sv. obhajlom. Zvečer ob 8. uri pa govor za moške, litanije presv. Srca Jezusovega z blagoslovom. Pridite v obilnem številu. — Vodstvo apostolstva molitve.

Listnica Kmečke-delavske zveze in Političnega društva »Eдинosti« v Gorici.

1. Franč. A., Bilje 213: Ponovno smo posredovali v Vaši vojnoodškodninski zadevi pri finančni intenciji v Trstu. Ob priliki zglasite se v tajništvu, da Vam pojasnimo stanje Vaše zadeve.

2. Komavli Anton, Pevma: Tajništvo je osebno posredovalo pri finančni intenciji v Trstu. Zagotovili so nas, da bo zadeva za Vas ugodno rešena. Zahtevali bodo od orožnikov nasprotno izjavo.

3. Klemenčič Anton, Slap s Roče: Osebno smo posredovali pri finančni intenciji v Trstu zaradi Vaše vojnoodškodninske likvidacije. V aktih nismo mogli dobiti dopisa županstva. Ko imate v Gorici drugo opravilo, zglasite se tudi v tajništvu.

4. Kl. A. Bovec: Vaša osebna vojna odškodnina Vam je bila likvidirana skupno pod št. 178131 dne 7. junija 1926.

5. Hvalič Jož. roj. Komel, Loke: Posredovali smo v Vaši vojnood-

škodninski zadevi pri fin. intenciji v Trstu. Goriški finančni oddelek ni še odposlal v Trst aktov, ki se tičejo Vaše stavbinske vojne odškodnine. Zato bo treba podrezati pri financii v Gorici.

6. Šuligoj Ivan, Kal 8495: Tajništvo je osebno posredovalo v Vaši vojnoodškodninski zadevi pri fin. intenciji v Trstu. Ob priliki zglasite se v tajništvu.

7. Cotič Franc, Vrtojba 342: Zglasite se ob priliki zaradi Vaše pojnske zadeve v tajništvu.

8. Paduan Karolina vd. Hvala, Gorica Via Vaccardi: Tudi Vi zglasite se v tajništvu.

Tajništvo.

Iz porotne dvorane.

Že od prejšnjega ponedeljka se vrši pred tukajšnjo poroto obravnava proti Antonu Lušickemu, ki je kakor znano pred prilično tremi leti vstrelil v Avčah gospo Gabrieljo Gorjup, nevarno ranil njeno mater gospo Gabrieljčič in lastno ženo ter končno poglal sam sebi kroglo v glavo in se težko poškodoval. Krvavi zločin, ki je svoječasno pretresel celo deželo, vzbuja tudi sedaj, ko je v razpravi pred porotniki, splošno zanimanje. Porotna dvorana je pri vsaki razpravi polna različnega občinstva in tudi časopisje prinaša polne stolpce o groznem dejanju in poteku obravnave. Pretekli teden je bila zaslišana dolga vrsta prič, zadnji ponedeljek in torek sta bila pa določena za govore državnega pravdnika in branitelja ter pravorek porotnikov. Ker so se pa ti govori zelo raztegnili, branitelj Lušickyjev je govoril nad deset ur — bo obravnava, kakor se predvideva končana še le danes v sredo zvečer. Državni pravdnik zahteva obsodbo radi namernega ubojstva, branitelj pa skuša rešiti svojega nevarnega varovanca s tem da dokazuje, da ni pri čisti pameti ter da je zagrešil grozni čin v popolni duševni nezavesti. O koncu obravnave bomo poročali prihodnjič. Ker so se vmešali v proces tudi politični momenti in je prišlo v razpravo tudi Lušickyjevo politično prepričanje, postaja izid še bolj zanimiv.

so določene številne denarne nagrade, diplome in priznanja.

Kmetijsko razstavo organizira poseben odbor v zvezi s Kmetijsko družbo.

Paviljon »F«: Automobili in Radio aparati. Razstava ima namen nazorno predočiti interesentom najmoderneje tipe avtomobilov in radio aparatov.

Paviljon »G« obsega poljedelske stroje in orodje, mlekarke stroje, vinarsko, čebelarstvo in mlekarstvo orodje.

V paviljonu »H« bo nameščena industrija in sicer: tekstilna, konfekcija usnja, kemična industrija, kolarstvo, sedlarstvo itd.

Paviljon »J« bo obsegal naše Umetno vrtnarstvo.

V paviljonu »K« bo Umetniška razstava ki se pripravlja z večjim sodelovanjem ekspertov umetnikov, odnosno z umetniškim odborom. Po dolgem času bo dana prilika združiti v nadvse zanimivi reviji novejša dela skoro vseh slovenskih umetnikov. Javnost se bo zamočila seznaniti z vsemi smernicami in strujami v umetniškem ustvarjanju Slovencev zadnjih let.

Paviljon »L«: obsežna in preurejena Higijenska razstava ki je razdeljena v oddelke, ki so urejeni po strokah odnosno panogah medicine. Ker je namen razstave predvsem propaganden in poučen, je zastopana v glavnem profilaktična veja medicine.

Dne 8. in 9. sept. se bo vršila Mednarodna razstava psov vseh pasem pod pokroviteljstvom Nj. V. kralja.

Ugodnosti obiskovalcem: S permanentno legitimacijo, ki se dobi za Din. 30 v vseh večjih denarnih zavodih, prometnih društvih, pri trgovskih in kmetijskih organizacijah v celi državi, se zamore uorobiti ugodnost polovične vožnje na vseh osebnih in brzovlakih. Pri odhodu v Ljubljano kupite celo vozno karto, ki Vas upravičuje do brezplačnega potovanja nazaj. Legitimacija upravičuje do poljubnega večkratnega brezplačnega vstopa na razstavišče.

Dnevna vstopnica, ki velja za enkratni obisk, stane Din. 10 se dobi pri velesejmskih blagajnah.

Znižana vizumska taksa, znatno znižane žel. tarife v Italiji, Avstriji, Č. S. R. in Madjarski.

Valuta.

Dne 3. avgusta si dobil:

za 100 franc. frankov	81 — do 82 —	Lir
za 100 belg. frankov	82 — do 83 —	Lir
za 100 švic. frankov	595 — do 600 —	Lir
za 100 češ.-slov. kron	91 — do 92 —	Lir
za 100 dinarjev	54 50 do 55 —	Lir
za 1 šterling	149 30 do 150 50	Lir
za 1 dolar	30 75 do 31 —	Lir
Novci po 20 frankov	116 — do 121 —	Lir
za 100 avst. kron	0.0430 do 0.0440	Lir

Darovi za sklad »Goriške Straže.«

Gg.: Širca Alojzij, Šturije 6 lir; Gorica, prva zbirka 1000 lir; N. N. Kozaršče 5 lir; Kavčič Josip, Poljubinj 4 lire; Žbogar Valentin, Lom 1 liro; Lojk Margarita, empas 2 liri; Marušič Anton, Lokvica 5 lir; Koršič Ivan, Gorenjopolje 10 lir; Štokelj Vinko, Vel. Žablje 5 lir; N. N. Solkan 5 lir; Mihelj Filip, Ribenberg 5 lir; Jerič France, Kobje glava 5 lir; Podberšček Marija, Imenje 2 liri; Jug Josip, Solkan 8 lir; Skolaris Josip, Vipolže 2 liri; N. N. Anhovo 2 liri; Cvejn Franc 60 stot.; N. N. Števerjan 3 lire; N. N. Kozana 2 liri; Nekdo iz Štomazja, ker »Straža« večkrat ne pride 5 lir; Č. R. 3 lire; Š. B. 2 liri 20 stot.; Š. B. 1 liro; A. B. 1 liro; J. B. 1 liro; V. B. 1 liro; B. F. 40 stot.; M. B. 40 stot.; N. N. iz Štomaza 10 lir; Matvž Pirih, Dol-Kal 5 lir; Arkadij Pirih, Dol-Dal 1 liro; Marija Pirih, Dol-Kal 1 liro; Štefanija Pirih, Dol-Kal 1 liro; Anton Škrt, Dol-Kal 5 lir; Marija Škrt Dol-Kal 1 liro;

Štefan Lipičar, Dol-Kal 4 lire; Alojzij Lipičar, Dol-Kal 5 lir; Franciška Lipičar, Dol-Kal 1 liro; Štefanija Lipičar, Dol-Kal 2 liri; Franc Šuligoj, Dol-Kal 3 lire; Štefan Bratuž, Kal 5 lir; Neimenovani, Kal 1 liro; Hvala Valentin, Kal 1 liro; Luka Pirih, Kal 1 liro; Neimenovani, Kal 1 liro; Amalija Leban, Kal 2 liri; Skala Štefan, Kal 10 lir; Kovačič Jakob, Cvetroč 5 lir; Ivan Pisk, Vel Dol 2 liri; Leupušček Ivan, Leupa 3 lire; 16 naročnikov iz Kamnega pri Kobaridu 25 lir; Cvejn Franc, župnik 12 lir; Tolminski »Navadni človek« 50 lir; Okorn Martin, Novaki 1 liro; Fr. Peternelj, Krnice 3 lire; Matvž Podobnik, Laze 4 lire; Marija Rojc, Novaki 5 lir; Marijanca Mlekcar, Novaki 5 lir; Fr. Krapež, Novaki 5 lir; N. N. Vipolže 5 lir; Neimenovani, Kozana 4 lire; Neimenovani, Smast 5 lir; Vesela družba v Štanjelu 5 lir; Nepoznani, Pliskovica 5 lir; Vidmar Dominik, Grašdišče 3 lire; Neimenovani, Gorica 5 lir; Kmečka posojilnica, Črniče 50 lir; Člani, zbrani na občnem zboru 24 lir; Alojzij Velušček, Nymegen Holandija; 2.50 holandskih goldinarjev. — Zadnji izkaz: 2438 lir 25 stot., današnji: 1355.60 in 2.50 hol. gold., skupaj: 3793 lir 85 stot. ter 2.50 hol. gold. — Bog povrni!

Pozdravi fantov-vojakov.

Stari slovenski fantje-vojaki od drugega topniškega polka v Modeni, ki bodo kmalu prišli domov, pošiljajo vsem v domačijo svoje zadnje pozdrave.

Kajna Franc, Zalag pri Postojni; Gombač Franc, Naklo; Matelič Ludovik, Livek; Brelih Franc, Reka; Uršič Josip, Opatija; Marega Fr., Gorica; Mahorčič Josip, Naklo; Marcola Anton, Breginj; Čuk Josip, Idrija; Kovačič Vinko, Ostrožno brdo; Kovačič Gabriel, Rakovec; Mislej Ivan, Št. Vid pri Vipavi; Koriš Henrik, Gorenje; Kocman Josip, Zgonik; Mahnič Rudolf, Gorenje; Milič Alojzij, Skopo; Mažič Ludovik, Povir; Žeh Andrej, Vreme; Škamperle Ivan, Dolenja vas; Volk Josip, Črniče; Gomišček Angel, Podgora; Marac Oskar, Vrtojba; Drašček Ferdinand, Bodrež; Mažič Ludovik, Gorenje; Periz Josip, Brestovica; Legiša Josip, Inamo Josip, Plače; Leban Andrej, Stanovišče; Debenjak Mirko, Kanal; Gec Alojzij, Tomaževca; Medved Andrej, Koludrovica.

Slovenski fantje šeste sanitetne stotnije v Firencah pošiljajo pri srčne pozdrave svojim staršem, bratom, sestram ter fantom in dekletom članom naših prosvetnih društev, posebno pa cenjeni »Goriški Straži«, ki nam prinaša redno novice iz nam drage domovine.

Virgilij Bratina, Štomaz na Vipavskem; Gruntar Henrik, Sedlo pri Kobaridu; Grošelj Justin, Šebrelje; Kos Franc, Griže pri Vrabčah; Rosič Rudi, Logje pri Kobaridu, deseti brat; Lukovec Anton, Rodik pri Kozani; Gec Andrej, Ponikve, Kras; Klunj Josip, Istra; Marušič Karlo, Lokvica na Krasu.

Pozdravi slovenskih železničarjev.

Slovenski železničarji pošiljajo iz Ankone tople pozdrave svojim dragim ženkam, otročičem, staršem, bratom, sestram in vsem bratcem »Goriške Straže« in jim kličejo svoj »Bog živi!« — Bizjak Anton, Kamnje; Bizjak Franc, Podbrdo; Figelj Karol, Solkan; Jamšek Andrej, Vipava; Kozmina Rudolf, Šempolaj; Medeot Franc, Gorica; Kenda, Hudajužna; Nanut Anton, Nanut Alojzij, Paulin Anton, Tabaj Jožef, vsi iz Štandreža; Stojkovič Jožef, Orlek; Taučar Jožef, Duvtolje; Torkar Ivan, Št. Peter na Krasu; Ustar Franc, Trst; Berce Jožef, Dornberg; Sulič Andrej, Prvačina.

GOSPODARSTVO.

Po vremenskih nezgodah oškodovanim!

Tajništvo Kmečke-delavske zveze se poškodovanci iz Deskel, Šempasa in drugih krajev zaprosili, da bi posredovalo pri oblastvih za podporo vsled škode, ki jo je povzročila poslednja povodenj. Tajništvo je tudi posredovalo, kakor je bilo naprošeno. Vendar ni navade, ne zakona, ki bi v takih slučajih določeval podporo poškodovancem.

Poškodovancem, ki so vsled povodnji pretrpeli občutne škode, je mogoče pomagati samo z odpisom davkov.

Zato svetujemo občutno prizadetim poškodovancem, da vložijo potom županstva ali pa potom tajništva K. D. Z. prošnje za odpis davkov na pristojno oblastvo.

Potreben je enoten seznam vseh poškodovancev: Ime, priimek, očetovstvo, občina in hišna številka.

Pri vsakem poškodovancu naj bo navedena tudi škoda, ki naj bo resnično in ne pretirano ocenjena.

„Ljubljana v jeseni.“

(Od 4.—13. septembra 1926.)

Našo belo in ponosno Ljubljano, gosodarsko in kulturno središče Slovenije diči njen velesjem. Ustanova Ljubljanskega velesjema ni poklicana samo da pospešuje razvoj industrije, obrti in trgovine, marveč so njeni cilji dalekosežnejši. Važna točka njenega programa je pospeševanje našega kme-

tijstva. Saj se velik del našega prebivalstva živi od obdelovanja rodne grude in naši največji ter najpomembnejši intelektualci so povečini kmečki sinovi.

Program ljubljanskega velesjema pa s tem še ni izčrpan. Ta, za Slovenijo velepomembna institucija stremi za tem, da med nami poživljuje razumevanje in ljubezen do prirode, športa, tehničnih iznajdb in umetnosti. Del svojega načrta izvede velesejmska uprava s svojo letošnjo Pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni«.

Razstava bo prirejena na prostoru velesjema in sicer se bodo uporabili vsi veliki paviljoni, v katerih bodo posamezne razstave tvorile celoto zase.

V paviljonu »E« bo nameščena Kmetijska razstava, ki obsega:

1. Strokovno poučni oddelek, kjer bodo zastopane vse stroke kmetijstva ter kmetijsko književnost.

2. Mlekarstvo. Tu bodo razstavljene mlekarški izdelki, surovo maslo in sir. Mlekarsko orodje in stroji.

3. Kmetijski stroji in orodje. 4š Buteljska vina iz slovenskih gor, nova in stara od l. 1917 naprej ter šampanjec.

5. Dne 5. septembra se bo vršila na sejmišču razstava plemenskih konj. Zastopani bodo najlepši žrebci, kobile in žrebeti, zaskočene kobile in 2 do 3 letne žrebice.

Za najboljše predmete in živali

Pismo iz tujine.

Holandija, 4. 7. 1926.

»Draga nam Straža!«

Ti si edina, ki nam nosiš v te tuje kraje vesti z naših rodni tal. Kakor čitam v tvojih vrsticah, se do bro napreduje na krščansko kulturnem polju; le tako naprej do pravega cilja. A le to nam je težko, da se ne more vstvariti mir med Slovenci v Italiji. Večkrat beremo, da se nekateri ošabni gospodje nečejo ukloniti skupni pravični reči. Upamo, da bo prišlo do složnega dela, da bo ljudstvo dobilo zopet poguma.

Zavedni Slovenec v Holandiji.

Darovi.

Za »Slovensko sirotišče« P. n. županstvo Sv. Lucija letni prispevek 200 L; č. g. Viktor Kos, kurat v Logu 15 L. — Srčna hvala!

Za Alojzijevišče: G. Štefan Skala, Kal 10 L. Srčna hvala!

Listnica uredništva.

J. F., Livek: Hvaležni smo za pojasnila. Dopis sam je pa prišel prepozno.

Dopisniku iz Fojane: Ker je dopis brez podpisa, ga ne priobčimo. Če je odbor pisal, bi moral biti vsaj društveni pečat pritisnjen.

A. M., Livek: Zadeva, o kateri v glavnem razpravljate, bi s priobčitvijo vzbudila samo medsebojna nasprotstva, zato se nam objava ne zdi umestna.

K. B., Kanal: Naznanilo koncerta smo dobili za zadnjo številko prepozno. Toliko v pojasnilo, da ne bo nesporazumljen.

O. S. iz Ponikvi na Krasu: Pravimate, če okrate domišliavost nekaterih deklet, ako zaslužijo, v list pa take vaške nerodnosti ne spada. Oglasite se s čim drugim.

Mladi psi, dobri čuvaji se dobe. Več pove upravništvo.

Kupujem semena: rudečega radeča in luščeno seme od akacije. Just Ušaj, Gorica.

Lloyd Sabauda.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

»Conte Biancamano« 18. 8. 1926.

»Conte Rosso« 3. 9. 1926.

Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

v Južno Ameriko:

»Conte Verde« 20. 8. 1926.

»Principessa Maria« 27. 8. 1926.

»Principessa Giovanna« 17. 9. 1926.

Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ oziroma v 19 dneh.

v Avstralijo:

»Regina d'Italia« 30. 9. 1926.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik

F. Rosich, Gorica.
Via Contavalle št. 4

SANTE BUSOLINI

Uprava: Via Caprin 5

Telefon št. 314.

Naznanjam slav. občinstvu, da smo obnovili prve dni junija stare in priznane apnenice v Solkanu. Istotam se nahajajo tudi kamnolomi. Apno je prvovrstno in boljše od drugih ter vsak čas na razpolago. — Cene zelo ugodne.

KRTOVE KOŽE

kupujem

Pasti in poduk na vprašanja
W. WINDSPACH
GORICA, VIA CARDUCCI 6

POZOR! Resna trgovina z mrtvaškimi predmeti se priporoča občinstvu. Izbera velika in izključena konkurenca. Pavšič Terezija, Gorica, Raštelj 37 pod oboki. Zaloge v prvem nadstropju.

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija **DR. A. DE FIORI**

V GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14

SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4

Zdravnik za zobe in usta

Dr. LOJZ KRAIGHER

sprejema vse dni v tednu v Gorici, na Travniku št. 20 ob sobotah in nedeljah pa tudi v Ajdovščini števil. 146 nasproti Ljudskemu vrtu.

Z žalostjo v srcih naznanjamo, da se je preselila danes od nas med družbo angeljčkov naša ljuba hčerka in sestrica

Andica.

Vipava, dne 1. avgusta 1926.

Družina **dr. Poberajeva.**

Izjava. *)

Podpisana Adrijana Moren r. Coso solo javno preklicujem vse obrekevanje napram dobrdopskemu občinskemu načelniku gospodu Josipu Zuzčeku in izjavljam, da so vsa sumničenja brez podlage.

Da se mirnim potom poravnamo, darujem 20 lir za ubožno kongregacijo v Doberdolu.

Tržič, 31. julija 1926.

Adrijana Moren,
Tržič, (S. Polo) 20.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo samo v toliko, kolikor zahteva zakon.

ZAHVALA.

Ker mi je bila odškodnina za požorelo hišo pravično in hitro izplačana, si štejem v dolžnost, da se za to tem potom najiskrenejše zahvalim zavarovalni družbi »La Fondiaria«, glavnemu zastopu v Gorici posebno g. ravnatelju Brezigarju in tuk. krajevemu zastopniku g. Fr. Pirihu. — Pošteno zavarovalnico »La Fondiaria« vsled tega lahko vsakomur priporočam.

V Lokovcu, dne 30. julija 1926.

Pavšič Ivan, Lokovec št. 116.

NAZNANILO O DRAŽBI.

Dne 10. avgusta 1926. ob 9. uri se bo vršila na tolminski preturi dražbo stanovanjske hiše, mizarsko obrtnega poslopja skupno s stroji, parcela 216/2, vložek 463 d. o. Tolmin v približni vrednosti 36.000 lir ter oprave za eno lavsko sobo v približni vrednosti 1.200 lir, tvorečih stečajno maso g. Ivana Červa, mizarskega mojstra v Tolminu.

Odvetnik Viktor Devetak,
stečajni upravitelj, Tolmin.

Ljudska posojilnica v Mirnu

bo imela svoj

REDNI OBČNI ZBOR

dne 22. avgusta t. l. ob 10. uri predpoldne v svoji pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računa za leto 1925.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi odbor.

Kmečka posojilnica v Borjani

bo imela

OBČNI ZBOR

dne 8. avgusta po blagoslovu v župnišču.

VABILO

k

REDNEMU OBČNEMU ZBORU »Ljudske posojilnice v Dornbergu, vpisane zadruge z neomejenim jamstvom«, ki se bo vršil 15. avg. 1926. ob 10½ uri predpoldne v lastni dvorani v Dornbergu, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1925.
3. Slučajnosti.

V slučaju nezadostne udeležbe se bo vršil občni zbor pol ure pozneje z istim dnevnim redom in v istih prostorih, ne oziraje se na število prisotnih članov. Načelstvo.

VABILO

k

OBČNEMU ZBORU

Kmečke posojilnice v Števerjanu, ki se bo vršil dne 8. avg. 1926. v Dvoru ob 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1925.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se bo vršil občni zbor pol ure pozneje z istim dnevnim redom. Odbor.

UGODNA PRILIKA!

V zalogi imam nekaj posnemalnikov znamenitih tvrdke Lanz in Vega. Te posnemalnike ki so prikladni za manjše in večje posestnike, oddam do 15. t. m. še po starih cenah, čeravno je tvrdka Lanz zvišala cene za celih 30%. — Just Ušaj (»Vinoagraria«) Gorica, — Piazza Vittoria (Travnik) 4.

Gospodarsko poslopje z zemljiščem 2½ njive, zraven hiše je na prodaj. Pojasnila daje lastnik Mermolja Ivan, Selo 56, Črniče.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga čiščnega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega suknja.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Telefon števil. 16

Ustanovljena l. 1889

Poštni ček. 10.533

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Stanje vložnega denarja nad 200 milijonov dinarjev

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

Stanje vložnega denarja nad 800 milijonov kron - -

sprejema vloge na hranilne knjižnice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Uprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je tu popolnoma VAREN.

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon številka 50

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavica

Centrala LJUBLJANA

Rezerve

Din. 50,000,000

Din. 10,000,000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. — Agencije: Logatec.

Vloge na knjižice po 4%.

Vloge v tekočem računu lir ali dinarjev, (najugodnejše obrestne mere).

Nakup valut, čekov, deviz in obligacij vojne odškodnine (bonov) po najugodnejših cenah.

Nakazila v tu- in inozemstvo.

Borzni in ostali bančni posli.